

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2063 :: ANY XL

15 cèntims = Atrassats 30

BARCELONA 12 DE JULIOL DE 1918

El porc, cridant. —Visca la llei contra l'espionatge!
Chor de germanòfills. —Viscaaaal...

PERFUMES amb LOCIONS de "MYRURGIA"

MAGATZEMS

LAS GALERIAS

Rebudes les Novetats per a la

PRESENT TEMPORADA D'ESTIU

Darrers models en Trajos i Bruses

La millor surtida en Colls
Ploma i Pelerinas Marabout

Las Galerías

sempre ven a preus reduïts

Ronda de Sant Antoni, 13 i Tamarit, 164

PREU FIXE

Telèfon A 4464

ANTIGUO JARABE Y PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS "GUASCH"

Precio: 5 Ptas frasco

Depositarlo:

Laboratorio "GUASCH"

De venta:

SEGALÀ · Rambla San José, 14
HIJOS DE VIDAL Y RIBAS · Hospital, 2
FARMACIA DEL LICEO · San Pablo, 1
VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña
FARMACIA LA CRUZ
en todas las buenas farmacias.

BAZAR

— DE LA —

UNIÓ

Unió, 3. — BARCELONA

ÚTILS PER A ESCRIPTORI

:: TINTES SUPERIORS ::

ANTONI LÓPEZ, IMPRESSOR

IMPRESSOS DE TOTES MENES
EDICIONS

TREBALLS COMERCIALS

Olm, 8, inter.

Telèfon 4115 A

El mejor disolvente de los uratos
Acepta de las vías urinarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

LAMBIOTTE HERMANOS
Urotropina - Hexametileno tetramina - Ferrnina

Agte. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PÍDASE

folleto expli-
cativo. Muestras

a los señores médicos

Bloks Notes

a DÈU cèntims

BAZAR UNIÓ Unió, n.º 3
BARCELONA

UII! UII!

Hi ha qui compra vestite i calçat
usate i els paga a preus increïbles
Se fan tractes en la botiga i si convé
se passa al domicili dels venedors

102, HOSPITAL, 102
Sucursal: Rbla. de les Flors, 25, interior

TABARIN "MORITZ"

RESTAURANT DE PRIMER ORDRE

GRANS FESTES TABARINESQUES

Plaça Sepúlveda, 183 :: Telèfon 2044 A

CRONICA

El manxaire

LA direcció d'aquest setmanari hauria d'enviar a la seva nombrosa clientela una circular participant-li s'havien acabat an aquesta casa les existències de kaisers, kromprinzs, soldats alemanys, submarins, vaixells enfonsats, naufragos, catedrals en runes, dones violades i nens sagnants.

Això, com tot lo que venia d'Alemanya, els productes farmacèutics, la quincalla, les materies colorants i les postals pornogràfiques s'han acabat. Oferint-ho als nostres llegidors, nosaltres, escriptors i ninotaires visitaríem la presó, i don Antoni López s'arruïnaria pagant penyores.

Realment si ésser espanyol és un mal negoci, fer de periodista és un doble mal negoci! Cap mercaderia val més que'l seu preu de venda, com el periòdic; en cap comerç, servir al públic ocasiona empresonaments i perdues. Un bon trajo, unes costelles exquisides, un café gustós, unes sabates ben tallades, acrediten al sastre, al carnicer, al cafeter, al sabater que troben la recompensa de les seves virtuts i de la seva traça. Un periodista confecciona una brillant crònica o una aguda caricatura que el públic celebra i els jutges la denuncien. Com més pura, més veritable és la nostra mercaderia, més penes se passen. Després de Jesús crucificat per repartir peixos, pa i ví, i donar vista als cegos, cap ésser més desventurat que'l periodista. Bé és veritat que si Jesús no publicà un

diari de propaganda fou perquè encara no havia estat descoberta la impremta.

Ara, se fa una llei contra els espies i els condemnats som nosaltres. A mitjans de segle els suicides que empleaven els terrats o la pistola, començaren a enmatzinar-se amb els mistos, que foren immediatament tinguts per danyosos a la salut pública. La fàbrica se va veure obligada a posar en les capsos uns versos defensors:

Si se envenena un amante
por haber perdido el seso
¿qué tienen que ver con eso
los fósforos de Cascante?

Què tenen que veure les caricatures amb els espies i els articles amb l'enfonsament de barcos? Però per als germanòfils de tot tenen la culpa Anglaterra, pera els radicals el clero, pera En Marsillach la «Lliga», per a el Govern la Premsa. Som els manxaires nacionals. Perquè En Brabo Portillo feia d'inspector don Opas, en «Picarol» haurà de suplantar els soldats alemanys amb una silueta que'ls substituïxi, i nosaltres no podrem tornar a escriure de la guerra. La neutralitat, aleshores, serà absoluta. Parlarem del temps, farem «combles», redactarem revistes de braus o d'espectacles, o confeccionarem articles erudits. ¡No coartarà la nova llei la nostra sensata llibertat!—deia *La Vanguardia*—. Naturalment si a

l'endemà d'un torpedeig o de l'empresonament d'un inspector espia, apareix en Santos Oliver parlant de les cases de dispeses en temps d'En Godoy, no sofrirà cap contratemps la seva llibertat d'escriptor. Es com si els nostres innumerables sonetistes ens anunciessin no'ls espanta la acerba censura.

Però'l remei serà facil. Per a que la llei no'ns escanyí, farem en lloc de propaganda el set i mig, i deixant la guerra i els espies, parlarem de dones. La vida del bon espanyol neutre pot repartir-se equitativament entre unes cartes i unes camises.

PARADOX

—Tres duros de clavells!... Quan hi torni a haver «batalla de flors», me declaro neutrall!

Contra la Llengua Catalana

La Direcció de Comunicacions, ficant-se allí on no la demanen, ha ordenat a la Mancomunitat de Catalunya que siguin escrites en castellà les llistes dels abonats als serveis telefònics de la xarxa mancomunista, escrites fins ara en català.

Es veu que a Madrid encara no en tenen prou de mantenir en estat de inferioritat la llengua catalana, tan alta, tan digna i tan gloriosa com la que més ho sigui. I fins se oposen a les petites satisfaccions que, dins la legislació actual, podem donar els catalans a l'idioma que parlem.

Que les llistes dels abonats als telèfons de la Mancomunitat estiguin escrites en llengua catalana, és perfectament lícit, lògic i natural. I això no és més que el reconeixement d'una ínfima part dels drets que té la nostra parla. D'altra banda, a la Mancomunitat es fa en català tot el que es refereix a Catalunya, i els Governos que se han succeït a Madrid ho han respectat, encara que no els hagi agradat gaire.

Havia d'ésser el *Gobierno nacional* el que iniciés la persecució contra l'ús del català a la Mancomunitat. Els senyors de Madrid no han tingut tant sols en compte que al ministeri hi ha En Cambó, capítol de la *Lliga*, a qui, pel que es veu, li agraeixen molt poc la seva col·laboració a la política espanyola.

A CAU... D'ORELLA

La vaca d'En Cambó

Certament aquest títol té un regust d'editorial de *El Progreso*. S'evoca immediatament an En Cambó munyint amb les dues mans una vaca de mamelles aerostàtiques. Però aquesta vegada En Cambó no ha agafat la vaca per les mamelles ni per altre delicat indret.

Però En Cambó té una vaca que no simbolitza ni a Catalunya ni el despatx de l'il·lustre i pulcre lletrat, sinó, al contrari, tota la seva glòria. Sembla que En Cambó, per gust o per necessitat, ingereix durant el dia considerables quantitats de llet. Enterat el rei, va voler obsequiar al seu ministre amb una de les vaques proveïdores de la reial casa, i un dia En Cambó presencià l'arribada d'una vaca, arrossegant les ubres. Va semblar que tornaven els dies homèrics. No va mancar més que una garlanda de flors de llis decorant la testa de la vaca.

Des de aquell dia, la casa d'En Cambó a Madrid va tenir certes similituds amb la famosa i extingida «chez Cambó» de Barcelona. Semblava una sucursal de «La Ricarda». En Junoy, desconsolat, presencià l'adveniment del lletós animal i el seu aprofitament pels il·lustres regionalistes de l'entourage d'En Cambó:

—Es la mascota de la «Lliga».

Tornà a sospirar, pensant en que ell ja no pot fruir de la llet de la «Lliga»:

—En Cambó no podia tenir altra mascota que una vaca lletera.

Teatres

Hem arribat a una conclusió definitiva. I a una equació. Aquesta: En Galdós-Guimerà: el teatre castellà-teatre català.

Es a dir, tants a tants. Hem recriminat an En Guimerà per *La reina vella*, i En Galdós ens porta la seva de reina vella amb *Santa Juana de Castilla*. I ningú li va retreure les imperfeccions que no hauríem perdonat an En Guimerà.

Si fossin catalanes les obres que ens estan donant les companyies castellanes, Senyor, i com extendríem sobre la dramàtica catalana la papereta de defunció!

Santa Juana de Castilla, perteneixeria an En Guimerà.

La Inmaculada de los Dolores, a l'Iglesias.

Pipiola, a l'Artís.

Los cachorros, a l'Adrià Gual.

I sortiríem del teatre planyent als nostres autors i decretant que a Catalunya tot és possible menys el teatre català.

Caricatures

El Tiempo, diari alemany, va publicar contra els nens francesos, el dia de la seva arribada a Barcelona, una caricatura prostibulària,

—Tens pare?—preguntava un noi a un altre.

—Puc triar: un senegalès, un cipaio, un cow-boy...

Fins *La Veu* s'ha indignat. I un nom, el del director del diari, ha estat cercat. Aquest director se diu Faustí Ballvé, ex socialista, soci de l'Ateneu, funcionari de l'Institut d'Estudis i antic conegut nostre.

Un dia vàrem anar a esperar an En Juli Camba. Baixà del vagó i començà a riure i a senyalar-nos an En Ballvé:

—Se diu Ballvé aquest, oi?

—Sí, sí, se diu Ballvé.

I tornaven les rialles.

Durant el viatge, a la nit, el senyor Ballvé i la seva distingida senyora, de nacionalitat alemanya, se posaren sentimentals. La nit, la lluna, els remors, la ocasió... No, no, la ocasió no. An allí, endormiscat i inoportú, anava un viatger. El senyor Ballvé, en alemany, començà a recitar, a la seva manera, les floretes que a la esposa dedicà Salomó en «El càntic dels Càntics». En Camba escoltava, i per a amagar la rialla se cobrí la cara amb la gorra. ¿Com podien sospitar que en el recó d'un vagó espanyol, un viatger qualsevol posseís l'alemany?

A la matinada, el senyor Ballvé seguia sentimental, en alemany. En Camba continuava rient d'aquell Ballvé que havia conegut a Alemanya i que tornava a trobar en plena escena de «vaudeville».

□—————□

El nano Miranius està jogant amb el gat, que gemega de tants torments que rep del seu inquisidor.

La mare del noi:

—Nen!... No li estiris la cua!

El xicot, naturalment:

—No. Jo només li tinc agafada... Es ell que estira!...

EL TRIOMFADOR

Festa malaia

ERA el dia del sant d'En Ferràn VII, rei de les dues Espanyes; les campanes anunciaven sorollosament tan gran festassa, mentres un cornetí, un timbal i uns ferrets, seguits per quatre oficials i dos soldats, recorrien la ciutat ordenant als habitants que engalanessin llurs cases, i una gran gentada passava i repassava amb la boca oberta per davant del palau del governador, en el balcó del qual, entre verdura, palmes i cocos, hi havia el retrat del poderós monarca, protector d'aquella colònia sense pervindre.

I no se'n fumien, no, al fer les genuflexions al passar per davant d'aquella imatge; ho feien amb la major gravetat i respecte. Desgraciat del que no dongués mostres del més gran fervor en aquells testimonis d'estima i adoració!

A l'objecte de celebrar lo més dignament possible el sant del sobirà, don Josep Medinilla (que aixís se nomenava el governador) disposà que al finir la tarde hi haguessin dances indígenes i estrangeres. Ja compendreu que era en obsequi nostre que s'organitzà el festival.

Ocupavem, efectivament, el lloc d'honor i, abans del principi, començarem a divertir-nos. No és alegria la esperança?

Primer se presentaren els tchamorros, els quals ballaren, homes i dones, una farandola ben poc graciosa: després entrà al mig de la sardana que formaven un fulano armat amb un garrot molt llarg i començà a provocar a singular combat al qui no reconegués que la seva dona era la més bonica de Oceania.

El mal fou que tots li donaren la raó i no poguerem veure lluites per falta de campions. La que semblà més molestada fou la jove desposada, a la qual semblà hauria plascut moltíssim que haguessin badat el cap a son marit.

Després vingueren els carolins i l'alegria amb ells; semblaven una colla de criatures sortint d'estudi, disposats a fer mil entremaliadures. Al veure'ls, era impossible no participar de sa jòia infantil.

Fan rodona tocant-se colze amb colze, després se tiren cop de cossa a les cames, després a les cuixes i desseguida al cul. Allí el peu queda enclastat; amb la mà dreta se repengen a la espatlla del veí i mouen rítmicament l'esquerra bó i començant un cant tímid, regular, tallat de tres síl·labes curtes, la final de les quals és la més breu i accentuada.

Les testes s'agiten com els còssos, redoblen els moviments, augmenten els crits; les orelles, quals cartílegs són llargs com betes, colpegen ara el clatell, ara les galtes, i aixís evolucionant a compàs els uns dels altres, acompanyant-se amb un cant suau i especialíssim, produeixen a l'oït l'efecte de la remor d'una font que brolla entre pedruscall.

Després fan el ball de bastons; se col·loquen en dos rengles, s'embesteixen i desseguida el primer dona cop amb son bastó al del tercer de l'altra filera i com que les armes se creuen i entrecreuen es precis, per a evitar el desordre i mantenir l'armonia, que el ballarí s'ajupi, se se redreci i llisqui fins al lloc més a propòsit per a aquest

joc coreogràfic difícilíssim. El segon imita els passos del primer, i desseguida el tercer i tots els altres; de manera que d'aquests passos i contrapassos del colpejar metòdic, dels *ouah!, ouah!, ouah!*, modulats com sols tres notes i de la folla alegria que presideix la dansa en resulta—diguem-ho aixís—un caos armònic de caps, braços i espatlles que's mouen entre un laberinte de garrots que giren i es troben amb inusitada violència.

Entre els dançarins hi havien bastants reis; un d'ells me salvà temps abans la vida a Rota i ocupava el primer lloc en la renglera, i per cert n'era digne per sa flexibilitat i lleugeresa.

S. A.

ALBUM DE L'EXPOSICIÓ DE BARCELONA.—La Junta de l'Exposició ha tingut l'amabilitat d'enviar-nos un exemplar del magnífic album demostratiu dels treballs que's venen realitzant a Montjuic per a la primera Exposició d'Indústries Elèctriques. Consta d'una porció de fotografies a gran tàmany, en les quals s'hi veu l'hermosura dels llocs destinats a palaus i jardins, aixís com infinitat de obres veritablement importants a les quals s'hi està donant una activitat portentosa. Tot just som al començament dels treballs per al grandió certamen i ja, davant de les vistes de aqueix album, un hom resta espeterrat de la magnificència de la Exposició futura. La presentació del llibre és molt artística i luxosa.

EL ARTE FRANCÉS MODERNO.—LOS JUGUETES DE FRANCIA.—Un follet molt ben presentat, que podríem dir-ne una monografia industrial de l'art de construir joguines. Fins ara aquesta especialitat semblava que no podia ésser més que dels alemanys i dels anglesos. No obstant en aquest llibre es demostra la traça i la inventiva dels francesos en aqueix ram característic que d'ençà de la guerra ha fet grans progressos a la veïna República.

BUTLLETÍ DEL MUSEU SOCIAL.—Havem rebut el corresponent al mes de març, que conté una infinitat de dades interessants.

BORSA DEL TREBALL DE BARCELONA.—Memòria del funcionament de aqueixa institució durant l'any 1917.

L'ATAK D'EPILEPSIA.—Joguina en un acte, original i escrita en prosa per A. Causadias. Per lo que havem llegit d'ella, fa cara d'ésser una obra molt còmica, a ratos bastant *verdosa*. Sinó que les obres teatrals on s'han de jutjar és al escenari; ja ho hem dit moltes vegades.

SERVEIS D'HIGIENE URBANA.—Conferència del doctor Lluís Claramunt i Furest, llegida en la sessió de la Acadèmia del Cos Mèdic Municipal, el dia 29 de febrer de 1916.

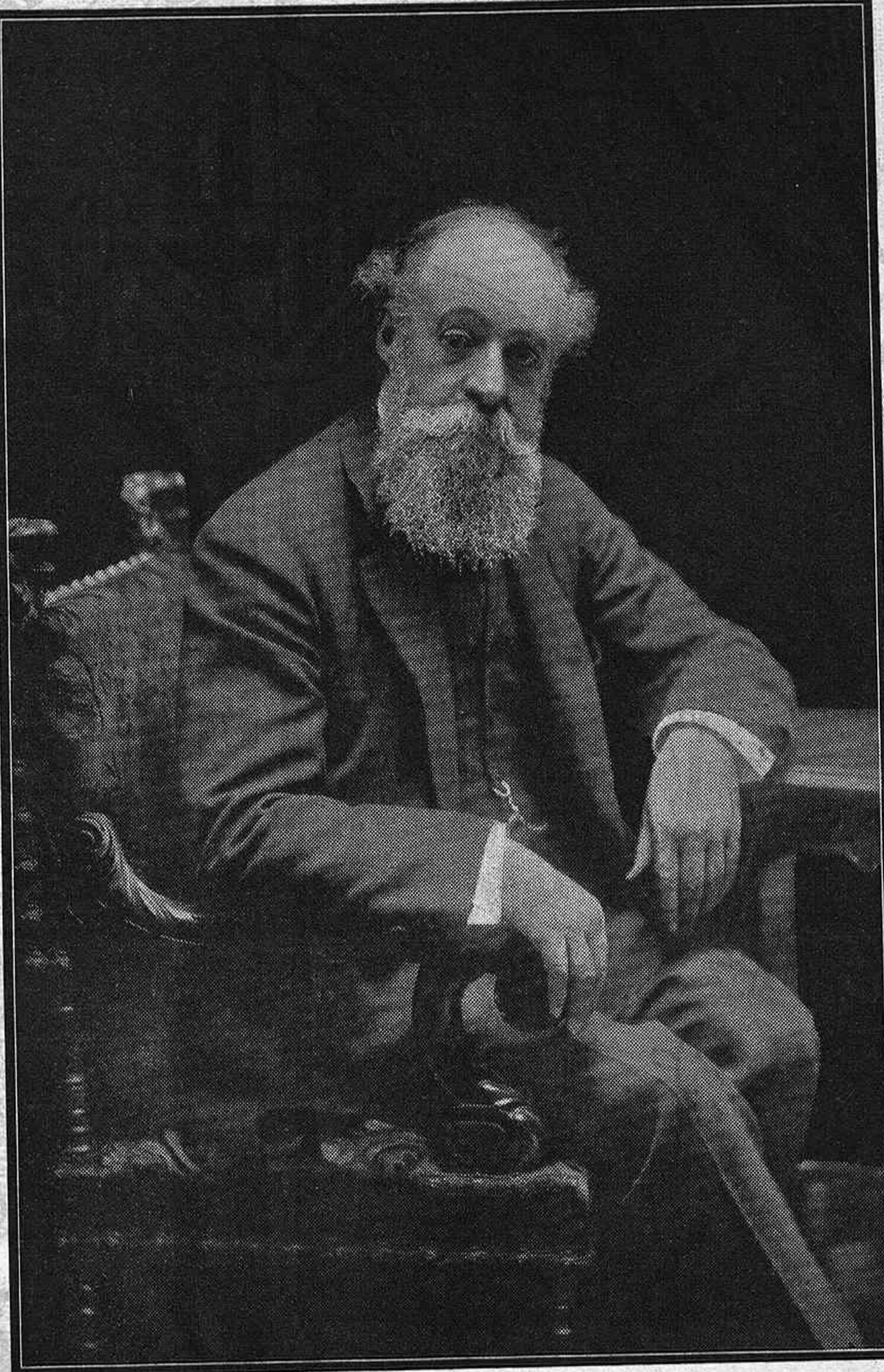
LA MAJA DEL BUEN RETIRO.—Noveleta madrilenya escrita amb bastant garbo per don Ferràn Mora. Forma part de la col·lecció «Los Contemporáneos».

POESIES, per J. M. Tous i Maroto.—Un recull de ben triades composicions d'aqueix distingit poeta mallorquí. Van insertades en la biblioteca de autors catalans «Lectura Popular».

MISTERI DE DOLOR.—Drama en tres actes de Adrià Gual. Darrera obra publicada per «La Escena Catalana».

ACADEMIA HISPANO-AMERICANA DEL COMERCIO.—Follet explicatiu de propaganda pedagògica.

SEPT SCIENCIES

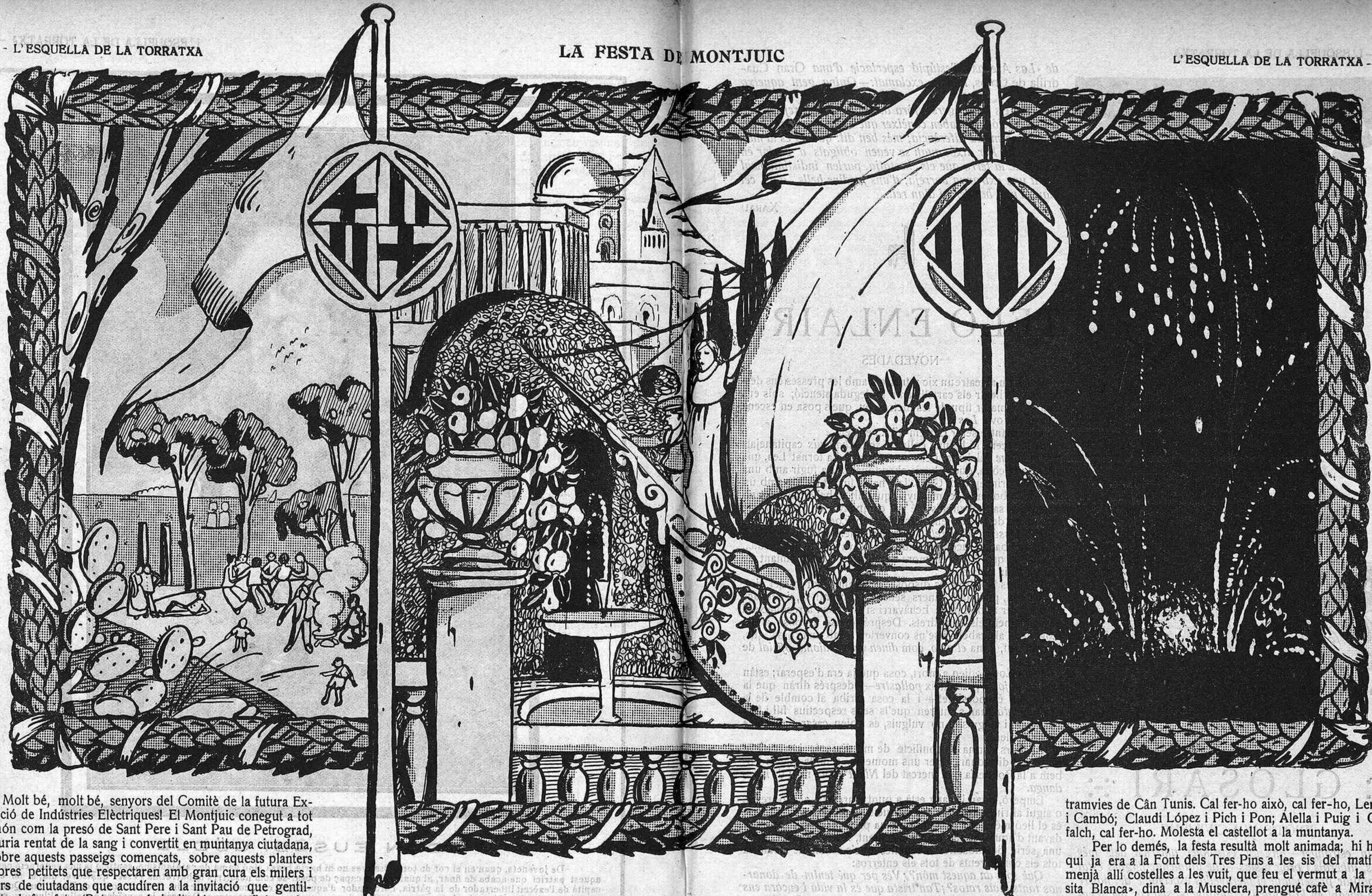

DON EUSEBI GÜELL

De jovenets, quan en el cor de tots nosaltres no hi havia brasa sinó flama de catalanisme, sentíem ja una veneració per aquest patrici que acaba de finir, al qual creïem capaç de posar-se com nosaltres la barretina i ésser qualsevol dia, si no el capità de l'exèrcit llibertador de la pàtria, l'ordenador d'aquesta, el cap, com si diguessim el futur comte de Barcelona. Quan passava per les Rambles, el saludavem com tothom i com a tothom ens contestava. Després, ja esvaïdes aquelles il·lusions, no per això minvà la nostra estimació i el nostre respecte per aquest senyor que ha sapigut ésser senzill en la opulència, afable a l'afavorir, fossin quins fossin els que rebien mercès, obrers un dia, artistes o literats l'altre i l'endemà la ciutat tota.

Molt li deu aquesta. El parc que porta son nom es una de les més belles coses que podem portar a veure als visitants de Barcelona, la fatxada de son palau una altre; sortint de ciutat, però tocant-la, hi ha Garraf i la colònia de Santa Coloma de Cervelló. A més d'aquestes obres ens donà a conèixer o feu que ens les donessin mitjançant son auxili eximis músics, pintors i escriptors. Econòmicament fou cap de moltes i grans empreses que reixiren totes bé. També és d'agrair això, que no sols de pà viu l'home.

Descansi en pau el noble senyor don Eusebi Güell.

Molt bé, molt bé, senyors del Comitè de la futura Exposició de Indústries Elèctriques! El Montjuïc conegut a tot el món com la presó de Sant Pere i Sant Pau de Petrograd, s'hauria rentat de la sang i convertit en muntanya ciutadana, si sobre aquests passeigs començats, sobre aquests planters d'arbres petits que respectaren amb gran cura els milers i milers de ciutadans que acudiren a la invitació que gentilmente els fou feta. (Pot-ser en la invitació que es fixà en les cantonades hi sobraven advertències. Marc Twain ne rebé una de invitació amb advertències; li dèien que tenia que vestir de frac. El gran home hi anà amb un frac, certament, però amb frac fet amb la blanca roba d'un llençol. Quan els tirans porters tractaren de impedir-li el pas, el gran americà, bromista educador, mostrà la invitació i la nota: «De frac». Prou ho sabia ell com tenia que anar a la recepció del president de la República; l'indicar-li era una imperti-

nència. A nosaltres també ens ho semblaren les de «no trenqueu els arbres», «no arrenqueu les flors», que ens feu la Comissió. Sabem el respecte que mereixen aquests dons de Déu. I la resposta els hi donà el públic; de poc haurien servit els lletreros amb sense ciutadania.)

Si sobre la muntanya, repetim, no s'hi aixequés encara el castell tràgic Hom no pot comprendre perquè es conserva ço que no serveix de res. La gent del ram de guerra

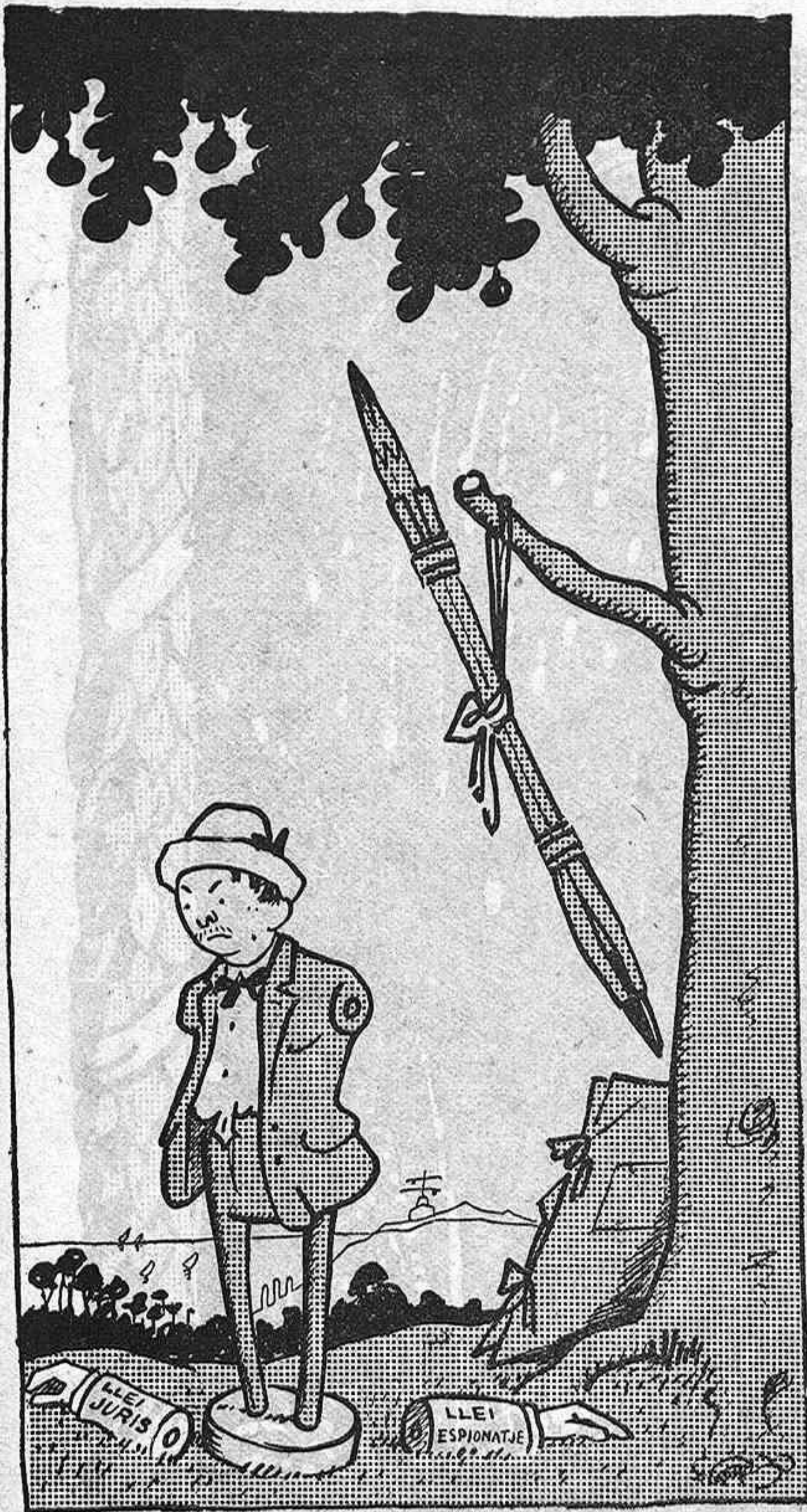
ho sap tant, no tant, millor que els altres. Segurament que si volien vendre aquest castellot que ni bonic és, que de tragèdies no en té llegenda sinó història, la ciutat segurament els hi pagaria a bon preu i l'enrunar-lo no costaria res, perquè en dos diumenges, la mateixa gentada que anà a passejar pel parc nou pujaria al castell a rompre's les ungles i fer-se sangnar els dits, arrencant les pedres maleïdes i llençant-les al mar, sense tenir mica de compte amb els

tramvies de Càn Tunis. Cal fer-ho això, cal fer-ho, Lerroix i Cambó; Claudi López i Pich i Pon; Alella i Puig i Cadafalch, cal fer-ho. Molesta el castellot a la muntanya.

Per lo demés, la festa resultà molt animada; hi hagué qui ja era a la Font dels Tres Pins a les sis del matí, que menjà allí costelles a les vuit, que feu el vermut a la «Casita Blanca», dinà a la Musclera, prengué cafè a Miramar, cervesa a la Font del Gat i sopà en la pedrera dels muntanyencs, lo que li portà la pròpia mentres engegaven coets i més coets i els reflectors del Tibidabo i els de la muntanya on geia se feien ganyotes.

No faltà qui ballà sardanes, jotes i dances asturianes, ni qui feu l'experiment de passejar-se en automòbil, fent carreteres de lentitud i corrent a 0'5 quilòmetres l'hora.

De totes maneres, la cosa va fer bonic.

EL CARICATURISTA INUTILITZAT

—Senyors meus, ja'm dispensaran. No he tingut més remei que penjar el llàpiz a la figuera.

::: GLOSARI :::

IDIOTISME I CIVILISME

Un estranger—fins un estranger americà dels més cultes, lliberals i progressius—que diumenge hagués estat a Montjuïc presenciant el meravellós espectacle del nostre poble posant en la tràgica muntanya el seu cor plè d'entusiasmes i anels de civilitat, com a fonament d'aqueix superb certàmen que ha d'ésser l'«Exposició d'Indústries Elèctriques»; un estranger hauria exclamat:—Quina gent aqueixa gent!...

Un estranger—fins un estranger africà dels de pell pintada i costums primitives—que la revetlla del gran festival de Montjuïc hagués presenciat en la Plaça de Braus

de «Las Arenas» l'estúpid espectacle d'una Gran Cuadrilla de Cojos, hauria exclamat:—Quina gent aqueixa gent!...

Però els estrangers—fòra de tenir un molt refinat dò d'observació—no saben conèixer que entre una gent i altra gent hi va molta diferència; més ben dit: que no és la mateixa gent. Per això, quan se veuen obligats a parlar en el logi de la terra que els hostatja, parlen indistintament i fent una extranya barreja; d'uns jardins bells, d'un cel blau, d'una bandera i d'un rei...

XARAU

TELÓ ENLAIRE

NOVEDADES

Arribem al teatre un xic retrassats; amb les presses ens descuïdem de llegir els cartells amb la deguda atenció; sols ens fixem, pel major tipu de les lletres, en que's posa en escena una obra nova: *Los cachorros*.

Què diantre serà? Entrem-hi! I... entrem...

A la escena hi ha una colla de *saltimbanquis* capitanejats per *madame* Adelaida, i ens enterem que ha tornat Lea, una altra de la colla, que'ls havia abandonat per a fugir amb una mena de príncep de... Cuba. Lea havia tingut un fill amb un dels de la bohèmia, companyia, qual fill treballa encara amb els susdits saltimbanquis i té per company a un altre fill que l'ex-amant de Lea va tenir després amb Zoe.

Ni *Mossén Pollastre!* D'això se'n diuen homes!

I... arriba Lea, acompanyada de la seva filla, la qual... ai!!... ai!!... ai!!... que tinc, s'enamora del fill que l'antic aimant de Lea va tenir amb Zoe.

Després la Xirgu es disposa a reclamar tot lo del circ, que és seu, puix amb diners seus va comprar-se, i menaça amb acudir al bon jutge Echàvarri si's neguen a reconèixe-li amigablement els seus drets. Després d'això es posa aigua oxigenada als cabells i se'ns converteix amb una rossa que, francament, dona *el opio*, com diuen amb l'*Idioma oficial* de la Xirgu.

Lea i Zoe s'odien a mort, cosa que ja era d'esperar; estan les dos *bojotes* pel mateix *pollastre*—i després diran que la poligàmia és possible!—i la cosa arriba al comble de la *exaltamenta* quan s'enteren que'ls seus respectius fill i filla s'estimen, i vulguis o no vulguis, es volen casar amb totes les de la llei.

Allavors s'arma un conflicte de mil dimonis i surt tot lo pitjor del diccionari, i per uns moments, sembla que'ns trobem a la Boqueria o al mercat del *Ninot* en un matí de *mandanga*.

Emperò, quan la sang està a punt d'arribar al Llobregat, o sigui al riu, arriba la nova de que s'ha mort César.—César és el lleó més bona *persona* que ha parit mai cap lleona—i davant d'aquest fúnebre aconeteixement, Adelaida ens engega una sèrie de filosofies d'aquelles que's saben de memòria tots els concurrents de tots els enterros:

Què som an aquest món? Vès per què tenim de donar-nos tants mals ratos? Tan trista que és la vida i encara ens barallem per a passar-la pitjor!! etcétera, etcétera i etcétera.

Res, que un queda convençut!

I Lea i Zoe també es convencen de que en el món no som res, i es donen *el abraço de Vergara!* els nois es casen; el tonto convida a beure; Adelaida canta victòria; i surt una murga i...

Xina, xina na xina
xina, xina, na, ná!!!

i... tothom content, menys els pobres desgraciats que vàrem tenir de resistir «per obligació» semblant *esperpento*, una de les obres més bunyols i carrinclones del teatre castellà, mal ho disimuli *La Vanguardia*.

Al sortir trobem a un conegut germanòfil i li preguntem:

—Què us ha semblat això?

—Res, una *filfal*! Aquesta vegada s'ha de confessar que'l nostre mestre l'ha ben *guinyada*.

—El vostre mestre? ¿Que és d'En Dalmases Gil aquesta *llauna*?

—No, home; En Dalmases és el *quefe provincial*; em refereixo al *mestre* suprem, indiscutible dels nostres exèrcits, el gloriosíssim *von Kacintu Benavente*!

—Els *cachorros* són d'En Benavente?

—Sí, ¿que no ha llegit els cartells?

—No; però no en dubto; no'n fa pas poc de temps que l'autor de *La ciudad alegre y desgraciada* és el *kangrejo* dels nostres dramaturgs!!

«Siempre pa atrás
tú lo verás...

La Mesa estigué força bé en el seu paper de *madame* Adelaida; els demés res pogueren fer, puix no hi ha cap altre personatge que tingui el degut relleu.

En resum: una obra més cursi que una *niña-bien* de *provincia* de tercer ordre; més insípida que un discurs d'En Dato i més «olla» que'n Pich i Repicó.

—Allò de *La casa deshecha*, no va ésser res.

—Demà, dissabte, tindrà lloc el benefici de la senyora Xirgu, representant-se la famosa comèdia dramàtica d'En Victorià Sardou, *Fernanda*.

I amb aquesta setmana arriba l'acabament de la temporada; setmana que ha sigut interessant solament pel fet de haver-se recordat donya Marguerida de representar una obra de autor català: *La pecadora*, de don Angel Guimerà. Era un deute.

Lo demés de la vuitada s'ha repartit entre unes quantes representacions de *Los cachorros*, estrena que no tingué cap mena de ressonància, i la represa de la bonica comèdia *Primero*, dels celebrats De Flers i Caillabet.

DE TEATRE CATALA

En Ramon Tor des Eures, al front d'una discreta companyia dramàtica catalana que acaba de formar, composta de valiosos elements que no fa gaire actuaven en els teatres de Novetats i Romea de Barcelona, se'n va per aquests móns de Déu a fer comèdia.

Segons notícies, se proposa representar en diverses poblacions de Catalunya algunes de les obres que major èxit obtingueren durant les passades temporades d'hivern.

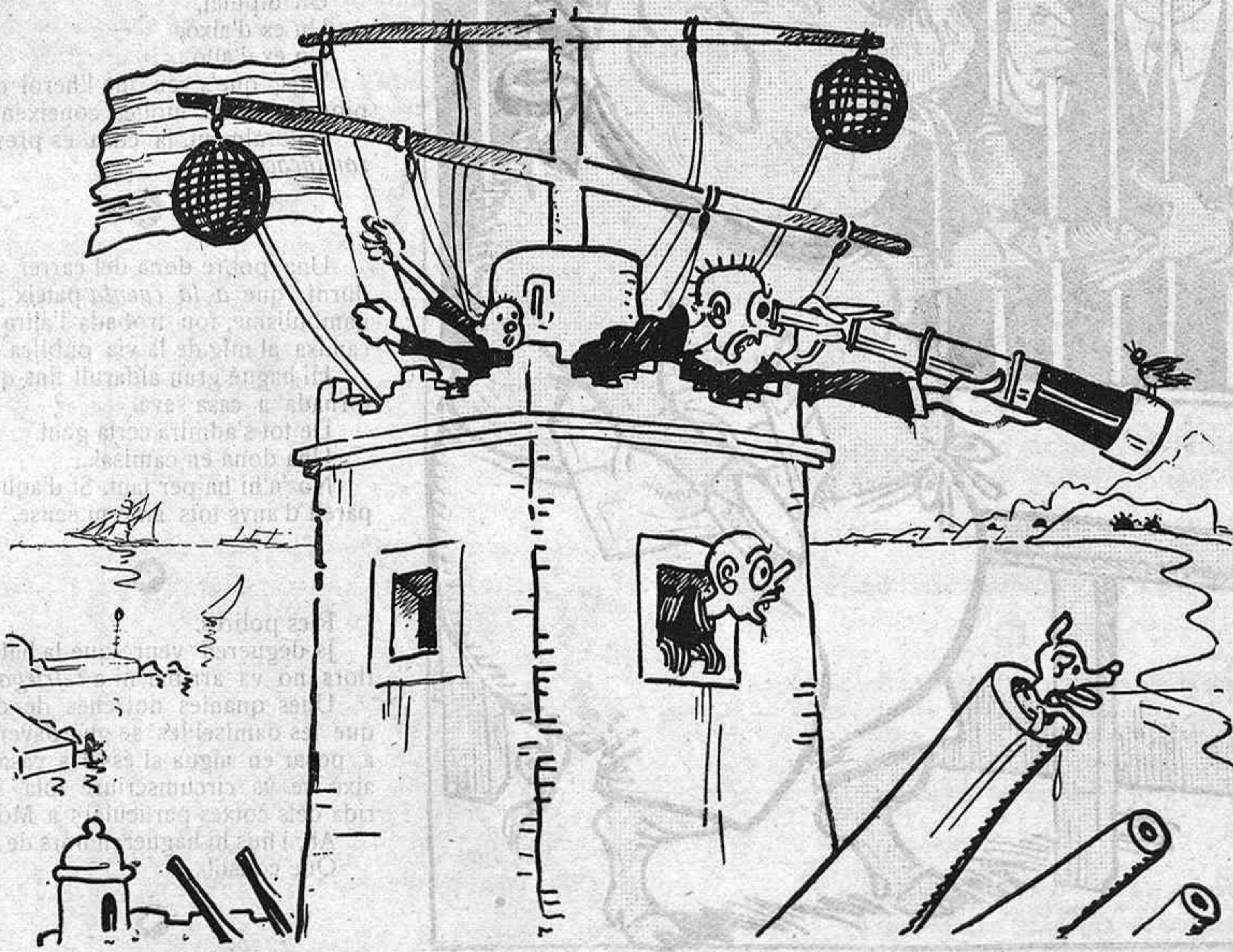
Aquesta companyia ha debutat ja amb èxit en una important població del Baix Empordà.

CURSA CICLISTA 24 HORES

Alabat-siga-Déu, que hem pogut fruit d'un espectacle ultra-modernament esportiu.

Aquesta cursa que els periodistes esportius organitzaren per a el dissabte i diumenge passat clou, pot dir-se, la temporada.

L'ESVERAMENT DEL VÍGIA DE MONTJUIC

—Redeu!... En Pich, al davant de doscents mil ciutadans puja muntanya amunt!...

Nosaltres anarem al Velòdrom de Sans el dissabte al vespre. Entrarem i lo primer que sentirem fou un gran escàndol mogut per una colla de jovenalla del públic. Les paraules i crits no eren gaire *parlamentaris*, però ens digueren que els cridaners eren del *Boxing Club*. Aleshores ho compreguerem tot. Aquesta gent del cop de puny si no pot fer escàndol ja no's diverteix.

I ens dedicarem a contemplar la pista. Allí En Regnier i En Magdalena feien de capdevaners. Allí l'Arbona i En Bover i En Xispa vinga pescar primes.

Cap a les dues ens en anarem. Allò marxava.

A l'endemà diumenge al matí hi tornarem. Què és això? Cinc ciclistes no més? Noi, ens diuen, En Tresserres ha caigut i En Summ està malament.

Els altres fan unes ulleres...

Veiem caure a n'En Regnier, que fou el rei de les primes, per volguer-ne pescar una altra per a la col·lecció. Es fa poc mal.

I anem a dinar. Això de les 24 hores s'ha de pendre amb calma.

En havent dinat cap a Sans falta gent; no'ns aturen ni la batalla de flors de Montjuic, ni aquelles garlandes que hi han a la Plaça d'Espanya.

Arribem al Velòdrom. Està que bufa. Corren encara els

mateixos però al cap d'un rato dos equips fan figa. En Villanueva-Bover i En Nolla-Llorenç se donaren ja per convençuts i van aguantant els quart i cinquè llocs, perquè també hi ha premi encara que perdin voltes.

Després d'un sens fi de primes, algunes d'elles bastant *grotxudes*, arribem cap al tard ja prop de 24 hores que aquells nois corren. I encara corren com si res.

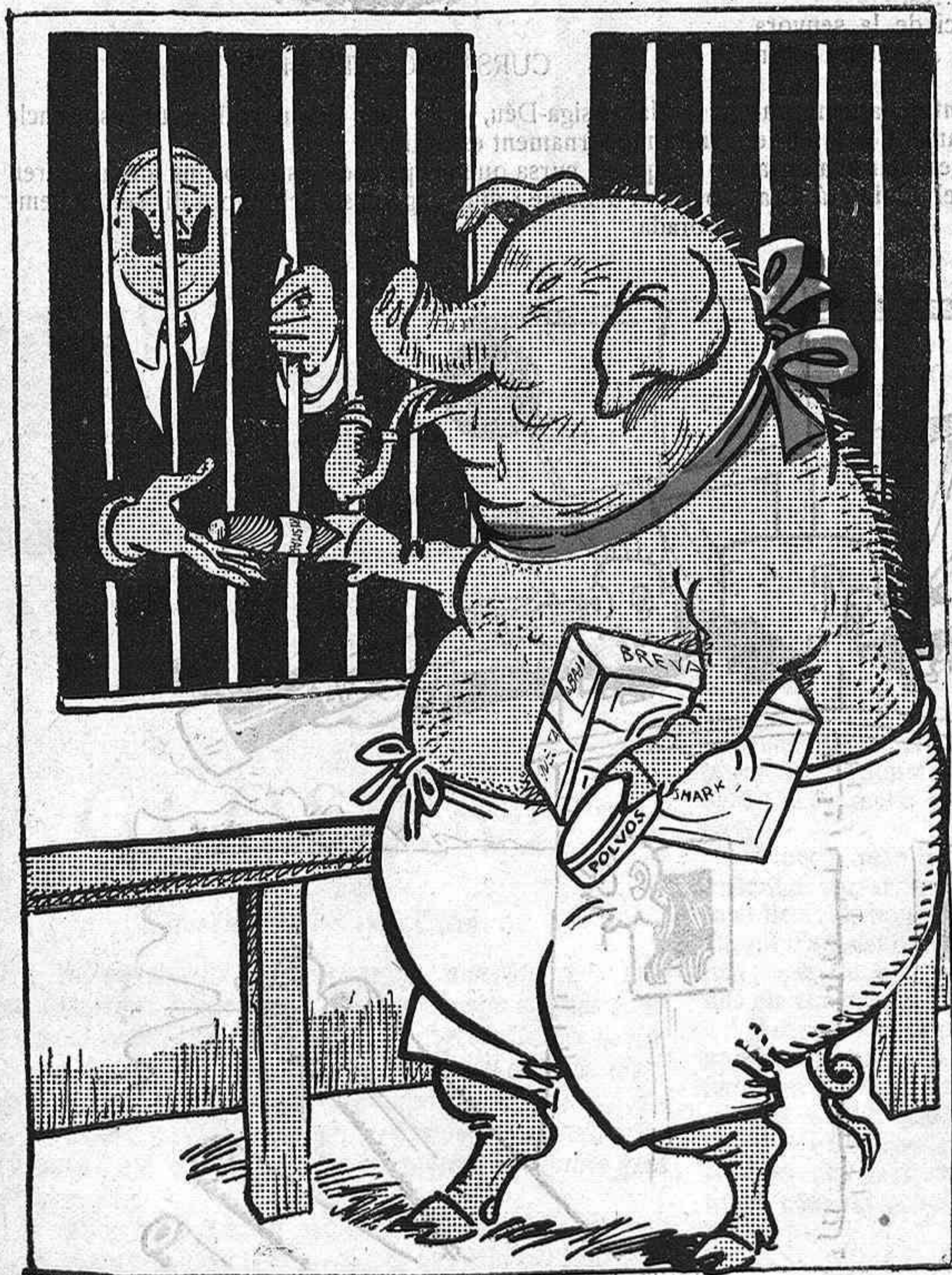
Els darrers moments són emocionants. Apesar de que En Magdalena porta una volta d'aventatge, els altres li van a la saga. Qualsevol *panne* pot fer-lo perdre. Però En Magdalena se manté ferm. Arriba la darrera volta i la cobreix espeterrantment trepitjant primer que ningú la fita. Ovació inacabable; el públic vol endur-se'n en braços al gran corredor.

Guanyà doncs l'equip Magdalena-Regnier, seguit de l'Arbona-Janer i d'En Crespo-Rubio.

Tot molt bonic i legal, a pesar d'alguns senyors que sempre s'enfaden, apesar de l'atiament dels *menagers*, apesar de algunes *topades* que'ns creiem acabarian a mastegots perquè aquests *cicleros* són molt excitables.

En fi, que ens divertírem. Què més podem desitjar?

FLY

VISITANT ALS PRESOS

—Per lo bé que't vas portar amb nosaltres, té, aquí tens un puro.

Esquellots

¿S'han fixat quina gent més heterogènia i més estranya passa a declarar en el procés Brabo Portillo?

Un torero,
Un diputat,
Un ex d'això,
Un ex d'allò...

Vaja, que's veu que l'heroi de l'espionatge tenia moltes coneixences.

Naturalment, la cosa es prestava a ramificacions.

Una pobre dona del carrer de Sarduní, que a la *cuanta* pateix de somnambulisme, fou trobada l'altra nit en camisa al mig de la via pública.

Hi hagué gran aldarull fins que fou tornada a casa seva.

De tot s'admira certa gent.

Una dona en camisa!...

No n'hi ha per tant. Si d'aquí a un parell d'anys tots anirem sense.

Rics pobres.

Ja degueren veure que la batalla de flors no va arribar ni a *refriega*.

Unes quantes dotzenes de clavells que les damisel·les se guardaven... per a posar en aigua al ésser a casa, i en això se va circumscriure tota la florida dels cotxes particulars a Montjuic.

Ah, i fins hi hagueren flors de paper. Que consti!...

Un diari francès publica una nota dels preus a que anaven les subsistències a París durant el seti de 1870.

A pesar d'ésser crescuts, aqueixos preus eren bastant inferiors als que paguem avui pels mateixos articles en els països neutrals.

I això que ara tenim En Cambó i En Ventosa al candeleró.

NOTES DE CASA:

De l'«Orfeó Català» rebérem una tarja d'invitació per al Concert que en obsequi als socis protectors i amb motiu del repartiment de premis als nois, se celebrà la vetlla del dissabte.

Fou un èxit, com la major part dels aconteximents musicals d'aquella benemèrita casa.

Per a enfeinats, aqueixos dies estivals, ningú com els versaires pescadors de premis. A cada poblet, a cada barriada, el seu certàmen literari.

Ara mateix tenim a la vista un cartell de Jocs Florals, els organitzats per la societat «La Alianza», del Poble Nou, que farà obrir l'ull, de segur, a molts poetes desvagats. En la llista de premis—tots molt envejables—n'hi han un grapat en metàl·lic i alguns de veritablement importants, tenint en compte els temps calamitosos que a travéssem.

Llegeixo al atzar:

«Cinquanta duros a una poesia de tema lliure.»

¿Qui no se sent inspirat amb una crida d'aquesta naturalesa?

Una societat fundada recentment amb el nom de «Gran Teatro Casino de Barcelona», ha adquirit els magnífics jardins de la *Diagonal*, on hi ha l'Escola Montessori.

Això vé a ésser l'esperit d'imitació a l'inversa.

Fins ara sempre havíem sentit dir; «Que fan els infants?... Lo que veuen fer als grans».

Però al trobar-nos amb un *Gran Casino* on hi havia un col·legi de recreu, haurem de dir: Què fan els grans?... Lo que veuen fer als infants. Això és: jugar.

L'aldarull promogut pel follet de Mossèn Alcover denunciant suposades anomalies en la bona marxa filològica de l'«Institut d'Estudis Catalans», ha valgut al furiós capellà mallorquí la seva dimissió en aqueixa casa, dimissió proclamada per En Puig en plena sessió de la Diputació.

Lo que deu haver dit En Biel Alomar, al sapiguer-ho:

—Per fi, l'Institut ha caigut de l'ase, i l'ase ha caigut de l'Institut.

Nostre Ajuntament s'ha adherit a l'institució benèfica nomenada «Les cases clares».

Si es vanta de conseqüent amb les seves coses, ara l'Excel·lentíssim tindria d'activar els treballs de la Reforma.

Un amic de les Cases Clares no pot permetre que a Barcelona segueixi havent-hi tantes cases fosques.

Però... ai!... Nostre Ajuntament, en realitat, no vol clares ni les cases... ni les coses.

Una magnífica explosió de sentiments francòfils fou la rebuda que els barcelonins dispensaren als nens de París arribats divendres.

No obstant i això, al donar-ne compte, *El Dia Gráfico* dona a entendre que hi anaren *algunos curiosos*.

El Tiempo... El Tiempo arriba a més: els insulta amb xistos grollers i caricatures poca-soltes.

Déu els il·lumini, que l'enteniment ja el tenen ben fosc, tan mateix.

Sembla que en vista de que cada dia s'agrava més el problema de les farines, el Governador i els forners estan disposats a adoptar amb el públic el sistema «del pa únic».

El pa únic!

Però si a casa en necessitem tres i encara no'ns arriba!

Oh, l'espionatge!

Ja ens perdonaran si ara deixem de comentar coses de la guerra.

Ni en el text ni els dibuixos el Govern no ens permet fer broma amb els imperis centrals.

Una llei absurda, aprovada dissabte passat, ens picaria els dits si ens descarrilem una mica.

A caseta doncs, i muts!...

Que s'enfonsen barcos?... Que s'enfonsin!... Aquí no's permet altra comentari que un crit; sempre el mateix crit:

Visca l'Espanya neutra! Visca el Govern d'altura!...

Ha mort el soldà de Turquia
Déu l'hagi perdonat.

Se diu que En Brabo *por pillo*, al enterar-se de que el Govern havia aprovat el projecte de llei a favor... ai!... contra l'espionatge, va ballar de content dins la seva cel·la.

—Ja s'han acabat les campanyes contra mí!...—diu que deia.

I s'agenollà, i resà un pare nostre a Sant Maura, patró de la neutralitat espanyola i Patró-Aranya dels germanòfils.

I de la dimissió de la Comissió de Consums, què?...
Doncs res: que si uns carros d'oli, que si passaven, que si no passaven; que si ho sabien, que si no ho sabien; que si qui toca oli els dits se n'unta; que tots som honrats, que tots complim amb l'obligació...

Però vinga dimitir, i vinga acceptar-se les dimissions. I posem-hi gent nova... Gent nova a seguir la història de Espanya... I vet'ho aquí.

Per haver saltat al *redondel* durant la novellada de l'altra nit a «Las Arenas», han sigut multats pel governador tres nyèbits.

A cada un d'ells els hi demana el senyor Rothwos cinc-centes pessetes.

Realment, s'ha d'ésser *capitalista* per a pagar-les.

Un ximplet molt pretencios i que sempre es donava molta importància anà a fer-se dir la bona ventura.

—A vostè, arribarà dia que tot-hom el saludarà pel carrer.

—De debò?... I quan, quan succeirà això?

—El dia que el duràn al cementiri.

EDEN CONCERT

Asalto, núm. 12

EL MEJOR MUSIC - HALL DE ESPAÑA

Teléfono 3332 A

Continuos grandes programas de artistas de verdadero primer orden

Gran éxito del aplaudido duetto cómico LOS GARI - USET

Agua oxigenada neutra "FORET"

ANTISEPSIA, HIGIENE, DESINFECCIÓ :: DENTRIFIC ÚNIC VERITAT

-REBUTGEU LES IMITACIONS DE L'AMPOLLA I LES QUE NO TINGUIN EL PRECINTE DE GARANTIA

Dipòsit núm. 1
Aroles, núm, 5
— Tel. A 657 —

Quatre dipòsits de fret sa-
ludable per a aquest estiu

Dipòsit núm. 2
Salmerón, 13
— Tel. G 1240 —

La fàbrica
més antiga,
més important
i més acreditada
d' Espanya

HIELO SANO

Loaguina

Direcció central: P. Aduana, 27-Tel. A 21

Es el glaç
pràcticament
més econòmic
perquè refreda
molt depressa

Dipòsit núm. 3
Sepúlveda, 185
— Tel. A 5055 —

Aigua pura, glaçada intensament
amb totes les garanties higièniques

Dipòsit núm. 4
Diputació, 270
— Tel. A 5054 —

Lithinés du Dr Gustin

permeten preparar econòmicament un aigua mineral alcalina litinada, règimen indis-
pensable contra gota, mal de pedra, reumatismo, cólicos hepáticos y nefríticos

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2
TELÉFONO 4115

LAS CIEN MEJORES POESIAS
(LÍRICAS)
DE LA LENGUA CASTELLANA

Pesetas 1'50

LES CENT MILLORS POESIES
DE LA LLENGUA CATALANA

Pessotes 1

PEDRO MATA

UN GRITO EN LA NOCHE
(NOVELA DE AMOR I DE DOLOR)

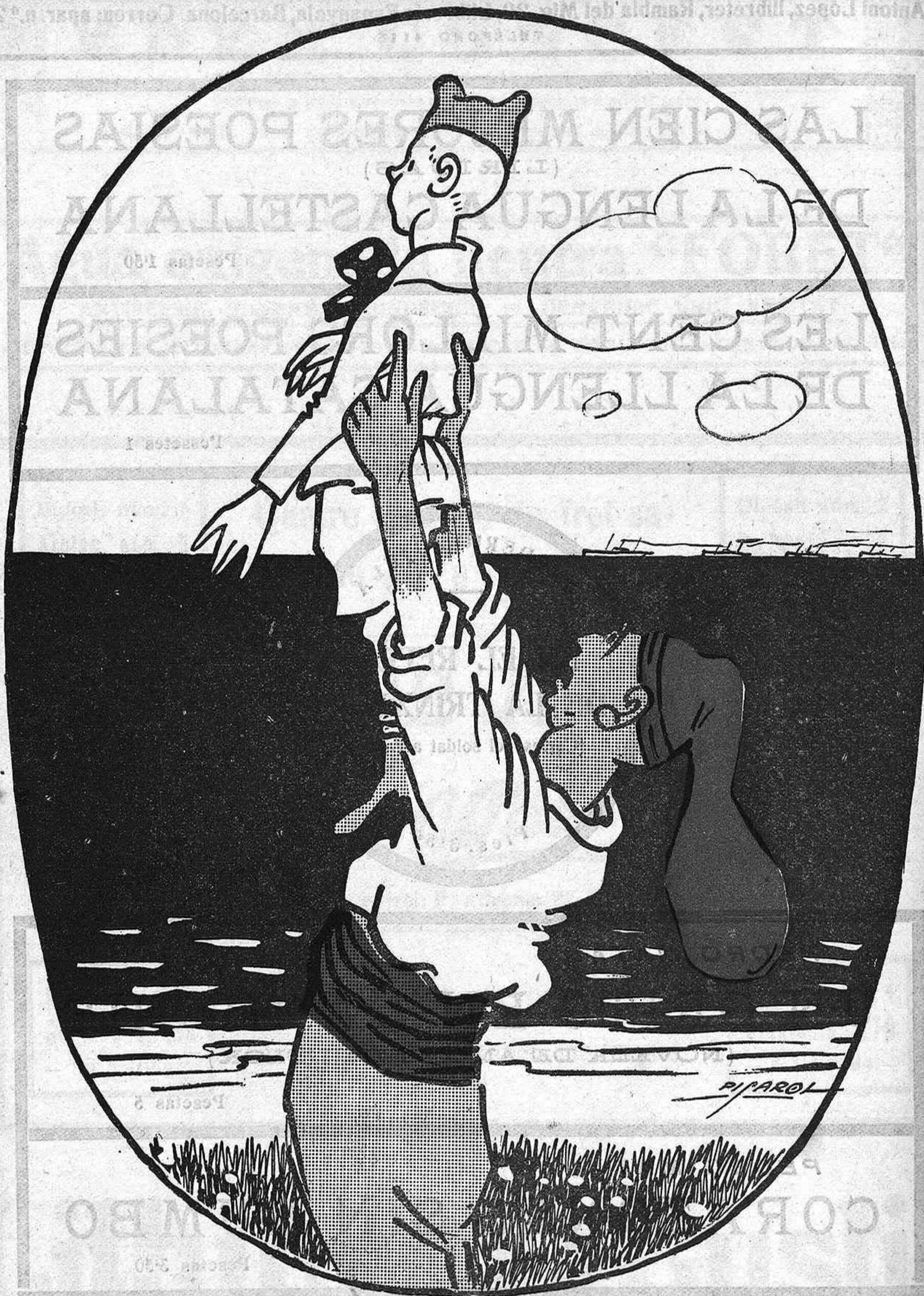
Pesetas 5

PEDRO MATA

CORAZONES SIN RUMBO

Pesetas 3'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL FRANCESET A LA PLATJA D'ARENYS

— Fixa't-hi bé, maco, que aviat en veuràs passar algun!